Tillväxt- och regionplanenämnden

YTTRANDE ENLIGT DELEGATION
2020-01-28

TRN 2020-0036

Region Stockholm
Regionledningskontoret

registrator.lsf@sll.se

Yttrande över remiss avfallsplan 2021-2032, SÖRAB

Inledning

Tillväxt- och regionplanenämnden välkomnar den nya avfallsplanen som SÖRAB[1] (Söderhalls Renhållningsverk AB) har tagit fram och som nu är ute på remiss. En utvecklad avfallshantering är en viktig del av att styra mot ett minskat avfall och därmed mot en mer cirkulär hantering.
Det är glädjande att samarbetet, som etablerades i samband med framtagandet av den förra avfallsplanen för perioden 2009-2020, nu har fortsatt och utvecklats. Ur ett regionalt perspektiv är det mycket positivt att kommunerna kan dela med sig av erfarenheter vilket lett till ett bättre resursutnyttjande och bättre lösningar inom avfallshanteringen. Att SÖRAB även har med ett barnperspektiv på avfallsfrågan visar att de tar ett brett grepp om frågan samtidigt som de tar barnkonventionen på allvar. Därutöver kopplas avfallsplanen till Agenda 2030 och andra svenska miljömål. Att RUFS 2050 även har använts som underlag i arbetet med att ta fram planen är likaså glädjande.

I RUFS 2050 ses avfallshanteringen som en viktig del i att uppnå visionen om "Europas mest attraktiva storstadsregion". Under målet "en resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp" finns ett delmål som berör avfall. Målsättningen är att hushållsavfallet ska ha minskat till högst 360 kg per person och minst 70 procent, inklusive matavfallet, ska materialåtervinnas. Kopplat till målet finns även en regional prioritering som syftar till att "utveckla klimat- och resurseffektiva attraktiva regionala stadskärnor". Avfallshanteringen ligger också till grund, tillsammans med andra tekniska försörjningssystem, för mål 1 i RUFS 2050; "En tillgänglig region med god livsmiljö".

Synpunkter

[1] Bolaget ägs av kommunerna Danderyd, Lidingö, Järfälla, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Stockholms stad, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna. Stockholm stad omfattas dock inte av denna avfallsplan.

Region Stockholm
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Box 22550
104 22 Stockholm

Telefon: 08-123 130 00
E-post: registrator.trf@sll.se
www.sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016

En utvecklad avfallshantering
Tillväxt- och regionplanenämnden välkomnar att SÖRAB har utvecklat ambitionen gällande avfallshantering. Perspektiv på avfall har kompletterats med ett mer cirkulärt synsätt vilket ligger rätt i tiden. Detta för att produkter och material ska finnas i kretsloppet under en längre tid. Jämfört med den tidigare avfallsplanen har SÖRAB dessutom med ett mål som omfattar den egna verksamhetens koldioxidutsläpp. Det är mycket positivt att planen på detta sätt tar ett helhetsgrepp om verksamheten. Det område som SÖRAB ansvarar för har en lägre mängd avfall per person än genomsnittet i länet. År 2018 var mängden 362 kg per person och trenden är att mängderna minskar. Detta kan jämföras med målet i RUFS där avfallsmängderna ska uppgå till maximalt 360 kg per person år 2030. Om SÖRAB uppnår det utsatta målet om att minska avfallsmängderna med 20 % till år 2032 betyder det att kommunerna uppnår RUFS-målet med marginal vilket är mycket positivt.

Fokus på systemlösningar
I avfallsplanen för perioden 2009-2020 pekas avfallshanteringens roll ut i planeringen. Planen för 2021-2032 har ett betydligt större fokus på att sätta avfallshanteringen i ett systemperspektiv. Tillväxt- och regionplanenämnden välkomnar detta och vill betona det regionala systemperspektivets roll i att bygga en hållbar region. Avfallshanteringsfrågan är en av grundförutsättningarna för att kunna *skapa attraktiva livsmiljöer* och *resurseffektiva stadskärnor*, vilka är regionala prioriteringar kopplade till mål 1 respektive 4 i RUFS 2050.

Ambitionen i avfallsplanen är i linje med RUFS 2050 vars förhållningssätt är att hela behandlingskedjan måste fungera genom att platser för avfallshantering skapas och/eller befintliga platser utvecklas. I planens framtidsanalys lyfts behovet av bland annat fler återvinningsstationer och returparker. För detta behöver mark avsättas i kommunala översikts- och detaljplaner. RUFS 2050 och tillhörande kunskapsunderlag pekar på ett ökat behov av ytor för olika typer av behandling av avfall. Strategierna i avfallsplanen för en utökad dialog med relevanta aktörer är därför viktiga och bör innefatta exempelvis översiktsplanerare på kommunerna och representanter från privata aktörer inom sakområdet. Tillsammans kan dialogen leda till bättre förståelse för varandra processer och att rätt ytor avsätts för rätt typer av anläggningar där de behövs bäst. Möjligheten för invånare oavsett hemkommun att lämna avfall på alla anläggningar inom SÖRABs upptagningsområde är positivt för regionens invånare. Utvecklade samarbetsformer mellan fler aktörer i länet är önskvärt och det är då viktigt att det skapas öppna system som förenklar och bidrar till ökande avfallshantering.

Beteendepåverkan
Förutom att arbeta med infrastrukturella insatser är en annan grundbult i planen, för att göra avfallshantering effektiv, att arbeta med beteendeförändringar. SÖRAB pekar på insatser för att öka kunskapen hos invånarna för att göra rätt. Detta välkomnas av Tillväxt- och regionplanenämnden och det sammanfaller med det regionala ställningstagandet i RUFS 2050 för en robust teknisk försörjning.

Är avfallshanteringen robust?
I arbetet med SÖRAB:s avfallsplan har en barnperspektivanalys genomförts vilket tydliggör ett antal risker där barns liv och lek kan komma att påverkas av avfallshanteringen. Bland annat i form av fysisk utbredning av avfallsanläggningar, tung trafik och trygghetsaspekter. I mångt och mycket presenterar avfallsplanen ett brett grepp om frågan för att få en fungerande avfallshantering i toppklass. Tillväxt- och regionplanenämnden saknar dock en konsekvensanalys av hur väl avfallshanteringen klarar av störningar av olika slag. Hur påverkas behandlingskedjan om vissa anläggningar inte kan tas i bruk eller om transporter inte kan nå dem? Ett avsnitt som berör krisberedskap och störningar skulle visa på att ett beredskapsperspektiv finns inom organisationen. Ett avfallssystem med tydlig redundans är en av grundförutsättningarna för att RUFS 2050-målet om en resurseffektiv och resilient region ska nås.

Gustav Hemming
Ordförande tillväxt- och regionplanenämnden